

Sygn. akt V U 854/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2014 r. w Kaliszu

odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 5 czerwca 2014 r. Nr (...)

w sprawie J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o odsetki

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 5 czerwca 2014 r. znak (...)w ten sposób, że przyznaje J. S.odsetki za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy od 24 stycznia 2014 r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 05.06.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. odmówił J. S.wypłaty odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa i wypłaty renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, gdyż uznał, że nie przekroczono terminu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, jaką było zakończenie postępowania sądowego w kwestii zasiłku chorobowego, bowiem postępowanie w przedmiocie renty zostało zawieszono do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o zasiłek chorobowy, skoro ustalenie daty zakończenia okresu zasiłkowego decydowało o początkowej dacie powstania prawa do renty.

Odwołanie od tej decyzji wniósł do Sądu J. S., domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i wypłaty odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 08.10.2013 r.

Jednocześnie J. S. wniósł odwołanie od decyzji z 09.06.2014 r., która dotyczyła odsetek za opóźnienie w wypłacie zasiłku chorobowego za okresy od 18.07.2013 r. do 23.07.2013 r. i od 01.08.2013 r. do 07.10.2013 r., przy czym odwołanie to jest przedmiotem postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym - Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu pod sygnaturą akt IV U 256/14.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił, co następuje:

Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy został zgłoszony przez J. S. w dniu 04.10.2013 r.

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 23.12.2013 r. został on uznany za częściowo niezdolnego do pracy od daty wniosku do 31.12.2014 r.

W dniu 07.01.2014 r. Wydział Świadczeń Emerytalno -Rentowych ZUS Inspektorat w K.zawrócił się do Wydziału Zasiłków Chorobowych o podanie okresów i kwot wypłaconych zasiłków chorobowych. Informacja ta była niezbędna do wykonania wyroku, gdyż prawo do renty powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku.

Po ustaleniu, że kwestia daty końcowej zasiłków chorobowych jest przedmiotem sporu w sprawie rozpatrywanej przez Sąd Rejonowy w Kaliszu, organ rentowy postanowieniem z dnia 30.01.2014 r. zawiesił postępowanie w sprawie przyznania renty z uwagi na powyższe postępowanie sądowe. Wcześniej bowiem – decyzją z dnia 09.08.2013 r. - ZUS odmówił J. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 18.07.2013 r. do 23.07.2013 r., gdyż nie stawiał się na badanie kontrolne wyznaczone w dniu 17.07.2013 r. i zaświadczenie lekarskie na ten okres utraciło ważność od następnego dnia.

Odwołanie J. S. od tej decyzji rozpatrywane przez Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie IV U 317/13 zakończone zostało wyrokiem z dnia 19.03.2014 r., którym przyznano odwołującemu się prawo do zasiłku za sporny okres. W toku postępowania o prawo do zasiłku Sąd Rejonowy ustalił, że niestawiennictwo na badanie kontrolne w dniu 17.07.2013 r. wynikało z nieprawidłowego wezwania odwołującego się na termin badania. W dniu 10.07.2013 r., kiedy po raz pierwszy awizowano wezwanie na badanie, odwołujący się nie mógł odebrać korespondencji, gdyż przebywał poza miejscem zamieszkania, uczestnicząc w charakterze świadka w rozprawie w Sądzie Rejonowym w Kaliszu, a mieszka w odległości 12 km od urzędu pocztowego. Powtórne awizo nastąpiło w dniu 18.07.2013 r., tj. już po wyznaczonym terminie badania.

Sąd Rejonowy w oparciu o opinię biegłego lekarza specjalisty psychiatry z dnia 17.01.2014 r. ustalił nadto, że odwołujący się był niezdolny do pracy nieprzerwanie. Dokumentacja z wizyt lekarskich w dniach 25.06.2013 r. i 23.07.2013 r. wskazuje, że jego stan zdrowia był przez cały czas zły. Zaburzenia odwołującego się są przy tym tego rodzaju, że nie powodowały automatycznie niezdolności do innej aktywności życiowej, jak występowanie w charakterze świadka w sądzie.

Odpis nieprawomocnego wyroku z dnia 19.03.2014 r. wydanego w sprawie IV U 317/13 wraz z uzasadnieniem i aktami ZUS został przekazany do organu rentowego w dniu 26.03.2014 r. Poza sporem pozostaje okoliczność, iż wpłynął do organu rentowego w dniu 28.03.2014 r. i został potraktowany jako ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji w kwestii prawa do renty. Decyzja z dnia 10.04.2014 r. przyznająca rentę od 08.10.2013 r., tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego, została wydana przed upływem 30 dni od otrzymania przez organ rentowy odpisu wyroku z dnia 19.03.2014 r. z uzasadnieniem.

Dowód : akta rentowe dotyczące J. S.; odwołanie J. S. z dnia 30.08.2013 r. wraz z załącznikami – k. 4-9 akt sprawy IV U 317/13; opinia biegłego lekarza psychiatry z dnia 17.01.2014 r. – k. 25-25v akt sprawy IV U 317/13; wyrok Sądu Rejonowego z dnia 19.03.2014 r. wraz z uzasadnieniem – k. 45 i 48-48v akt sprawy IV U 317/13; odpis pisma sądowego z dnia 26.03.2014 r. – k. 50 akt sprawy IV U 317/13).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [zwanej dalej ustawą o emeryturach i rentach] (t. j. Dz. U. z 2013 r., Poz. 1440 ze zm.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Stosownie do treści art. 100 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, a jeżeli ubezpieczony pobiera zasiłek chorobowy – prawo do renty powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku.

Stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., Poz. 1442 ze zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty - przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń 9§ 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych - Dz. U. z 1999 r., Nr 12, poz. 104).

Organ rentowy, uzasadniając odmowę wypłaty odsetek od świadczenia rentowego przyznanego od 08.10.2013 r., powołał się na konieczność uzyskania prawomocnego rozstrzygnięcia kwestii zasiłku chorobowego. Z uwagi na okoliczności niniejszej sprawy Sąd nie podziela tego stanowiska, biorąc pod uwagę przyczyny, dla jakich toczył się spór o zasiłek.

Pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego za okres od 18.07.2013 r. do 23.07.2013 r. nie wynikało z odmiennej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego i z podważenia merytorycznej zasadności zwolnienia lekarskiego, ale z powodu jego niestawiennictwa na terminie badania kontrolnego, co potraktowano jako uniemożliwienie badania. Dla zastosowania sankcji za uniemożliwienie badania w postaci utraty ważności zaświadczenia lekarskiego organ rentowy winien jednak dysponować wiedzą o prawidłowym sposobie doręczenia wezwania na badanie w postaci adnotacji o dwukrotnym awizowaniu wezwania na badanie w terminach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego [k.p.a.].

W myśl art. 180 § 1 i 2 k.p.a. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy Kodeksu, chyba że przepisy dotyczące ubezpieczeń ustalają odmienne zasady postępowania w tych sprawach. Przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy wynikające z przepisów o ubezpieczeniach społecznych, o zaopatrzeniach emerytalnych i rentowych, o funduszu alimentacyjnym, a także sprawy wynikające z przepisów o innych świadczeniach wypłacanych z funduszy przeznaczonych na ubezpieczenia społeczne. Przepisy dotyczące ubezpieczeń nie ustalają odmiennych zasad postępowania w kwestii doręczenia wezwania na badanie kontrolne, zatem zastosowanie w tej materii znajdą bezpośrednio przepisy wspomnianego Kodeksu dotyczące doręczeń, czyli art. 39-49 k.p.a.

Według art. 44 § 1 k.p.a. w razie niemożności doręczenia pisma w sposób wskazany w art. 42 k.p.a. (doręczenie pisma osobiście adresatowi w mieszkaniu lub miejscu pracy) i 43 k.p.a. (doręczenie pisma dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorcy domu adresata) – co miało miejsce w sytuacji doręczania odwołującemu się wezwania na badanie kontrolne w sprawie o zasiłek chorobowy:

- 1)operator pocztowy w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe przechowuje pismo przez okres 14 dni w swojej placówce pocztowej - w przypadku doręczania pisma przez operatora pocztowego;
- 2)pismo składa się na okres czternastu dni w urzędzie właściwej gminy (miasta) - w przypadku doręczania pisma przez pracownika urzędu gminy (miasta) lub upoważnioną osobę lub organ.

Zawiadomienie o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru w terminie siedmiu dni, licząc od dnia pozostawienia zawiadomienia w miejscu określonym w § 1, umieszcza się w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata (art. 44 § 2 k.p.a.).

W przypadku niepodjęcia przesyłki w terminie, o którym mowa w § 2, pozostawia się powtórne zawiadomienie o możliwości odbioru przesyłki w terminie nie dłuższym niż czternaście dni od daty pierwszego zawiadomienia (art. 44 § 3 k.p.a.). Doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, o którym mowa w § 1, a pismo pozostawia się w aktach sprawy (art. 44 § 4 k.p.a.).

Każdy termin badania kontrolnego przeprowadzanego przez organ rentowy powinien być wyznaczony w takim terminie, by przed jego nadejściem – jeżeli nastąpią okoliczności przewidziane w tym przepisie – możliwe było dokonanie doręczenia z uwzględnieniem art. 44 k.p.c., czyli tzw. doręczenia zastępczego; by uznać wezwanie na takie badanie za skutecznie doręczone pomiędzy datą pozostawienia pierwszego zawiadomienia o możliwości odbioru pisma w odpowiedniej placówce pocztowej (pierwszego awiza) w skrzynce oddawczej odwołującego się a dniem badania kontrolnego musi upłynąć co najmniej 14-dniowy termin przewidziany w art. 44 k.p.c. Jeżeli listonosz pozostawił awizo w skrzynce oddawczej odwołującego się po raz pierwszy w dniu 10 lipca 2013 r. i - prawidłowo - powtórne awizo w dniu 18 lipca 2013 r., to doręczenie tego wezwania odwołującemu się uważa się za dokonane w dniu 25 lipca 2013 r. Zestawiając daty domniemanego doręczenia odwołującemu się wezwania na badanie i daty badania wyraźnie widać, że nie było w żaden sposób możliwe stawienie się J. S. na to badanie. Termin badania mógł zostać wyznaczony najwcześniej na dzień 26 lipca 2013 r. nie zaś – jak to uczynił organ rentowy – na dzień 17 lipca 2013 r. W zachowaniu odwołującego się, który nie przyjechał na badanie dnia 17 lipca 2013 r., nie można dopatrzeć się – co słusznie zauważył w uzasadnieniu swojego wyroku w sprawie IV U 317/13 Sąd Rejonowy - naruszenia trybu postępowania zmierzającego do skontrolowania przez organ rentowy prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy (zawinionego uniemożliwienia dokonania kontroli zwolnienia lekarskiego).

Po uzyskaniu wyjaśnienia J. S. zawartego w odwołaniu od decyzji z dnia 09.08.2013 r. o przyczynie nieodebrania korespondencji w dniu 10.07.2013 r. oraz po ustaleniu, że termin powtórnego awiza był późniejszy niż wyznaczony termin badania kontrolnego, organ rentowy mógł uznać racje odwołującego się i nie wdawać się z nim w spór sądowy co do zasadności w/w decyzji, jak to przewiduje art. 477⁹ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego [k.p.c.]. Decyzja ta bowiem została wydana ewidentnie z naruszeniem przepisów k.p.a. dotyczących doręczeń korespondencji, skoro - aby przyjąć, że to odwołujący się swoim niestawiennictwem na badanie kontrolne uniemożliwił badanie – organ rentowy winien mieć potwierdzenie, że miało miejsce dwukrotne awizowanie wezwania na to badanie. Organ rentowy dysponował więc wiedzą niezbędną dla rozpoznania roszczenia o rentę już po uzyskaniu oceny lekarza orzecznika o istnieniu częściowej niezdolności do pracy od daty wniosku o rentę. Ta okoliczność była w przekonaniu Sądu rzeczywistą ostatnią okolicznością niezbędną dla wydania decyzji rentowej.

Organ rentowy nie może przerzucać skutków opóźnienia w czasie (o około cztery miesiące) wyjaśnienia kwestii ustania okresu zasiłkowego - wskutek zbędnego wdania się w spór sądowy - na ubezpieczonego, któremu odebrano prawo do zasiłku chorobowego mimo nieprawidłowego wezwania na badanie kontrolne.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie organ rentowy miał możliwość wydania prawidłowej decyzji o przyznaniu renty w odpowiednim terminie, tj. w terminie 30 dni od daty wydania orzeczenia lekarza orzecznika ZUS potwierdzającego istnienie u odwołującego się częściowej niezdolności do pracy od daty wniosku (23.12.2013 r.), bez zbędnej zwłoki wywołanej oczekiwaniem na wyrok Sądu Rejonowego w Kaliszu w sprawie o zasiłek chorobowy. Konsekwencją tej oceny jest przyjęcie odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego. Odsetki (jak to wynika z § 2 wspomnianego rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek) wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń do dnia wypłaty świadczeń. Terminem na ustalenie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy odwołującego się był dzień 23.01.2014 r. Opóźnienie i odsetki liczyć zatem należy od dnia następnego po upływie tego terminu, czyli od dnia 24.01.2014 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i orzekł jak w wyroku.